

Pneumokockvaccination till riskgrupper

Grupper med ökad risk som rekommenderas vaccination (gäller vuxna och barn från 2 år)			
Riskgrupp	Rekommenderat vaccin	Avgiftsfri vaccination	Förtydligande
Fyller 75 år eller mer under nuvarande år	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Omfattar år 2024: födda 1949 eller tidigare 2025: födda 1950 eller tidigare
Boende på SÄBO	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Kronisk hjärtsjukdom	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Kronisk lungsjukdom	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Personer med KOL eller svår astma
Tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Personer med vissa kroniska neurologiska sjukdomar, extrem fetma eller Morbus Down
Kronisk leversjukdom	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Kronisk njursvikt	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Nefrotiskt syndrom
Diabetes mellitus	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Personer som haft invasiv pneumokockinfektion	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Svetsare	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Svetsare utsatt för toxisk rök
Fyller 65-74 år under nuvarande år	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	Omfattar år 2024: födda 1959 eller tidigare 2025: födda 1960 eller tidigare
Personer med alkohol- eller narkotikaberoende.*	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	*Efter individuell riskbedömning
Rökare*	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	*Efter individuell riskbedömning
Grupper med mycket hög risk som rekommenderas vaccination enligt särskild riktlinje. (Gäller vuxna och barn från 2 år)			
Riskgrupp	Rekommenderat vaccin vuxna	Avgiftsfri vaccination	Förtydligande
Aspleni eller hypospleni	PCV20 (<i>Prevenar 20/ Apexxnar</i>)+ PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Splenektomerade personer, tillstånd som medför bristande mjältfunktion, planerad splenektomi.
Likvorläckage	PCV20(<i>Prevenar 20/ Apexxnar</i>)	Ja	Ex: Likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
Nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling.	PCV20(<i>Prevenar 20/ Apexxnar</i>)	Ja	Ex: Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation. Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi eller lungcancer. Vissa andra personer med nedsatt immunförsvar pga. sjukdom eller behandling som efter en individuell bedömning anses ha en mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom
Cochleaimplantat	PCV20(<i>Prevenar 20/ Apexxnar</i>)	Ja	
Cystisk fibros	PCV20(<i>Prevenar 20/ Apexxnar</i>)	Ja	
Organtransplantation	PCV20(<i>Prevenar 20/ Apexxnar</i>)	Ja	För stamcellstransplanterade gäller särskilda rekommendationer

Avgiftsfritt vaccin

December 2022 infördes ett nationellt vaccinationsprogram för pneumokocker för vissa riskgrupper. I Dalarna ska personer från det år de fyller 75 år erbjudas kostnadsfri vaccination mot pneumokocker. Yngre personer som tillhör medicinska riskgrupper eller som bor på SÄBO ska också erbjudas kostnadsfri vaccination.

Personer som under året fyller 65-74 år och som inte tillhör medicinska riskgrupper rekommenderas fortfarande vaccination men de får betala för vaccinet och stickavgiften på samma sätt som tidigare.

Se [Beställning av vaccin](#) för hur man beställer vaccinen till enheten.

Samtidig vaccination med andra vacciner

Vaccin mot pneumokocker kan ges samtidigt som andra vaccin, till exempel influensavaccin eller vaccin mot covid-19, förutsatt att olika injektionsställen används.

Grupper med **ökad risk** för allvarlig pneumokocksjukdom

Se tabellen ovan vilka grupper som omfattas. Personer som också tillhör en riskgrupp med mycket hög risk ska vaccineras enligt det som gäller för den riskgruppen.

Val av vaccin

Rekommendationerna gäller vuxna och barn från 2 år.

Grupper med ökad risk ska endast vaccineras med PPV23(*Pneumovax*).

De som tidigare har vaccinerats med PCV13(*Prevenar 13*) eller PCV10(*Synflorix*) ska vänta minst två månader innan PPV23 (*Pneumovax*)-dosen ges.

Ny dos/Revaccination

En ny dos av PPV23 (*Pneumovax*) rekommenderas när det har gått fem år sedan den förra dosen.

Grupper med **mycket hög risk** för allvarlig pneumokocksjukdom

Se tabellen ovan vilka grupper som omfattas.

Val av vaccin

Rekommendationerna gäller vuxna och barn från 2 år.

- **Inte tidigare vaccinerad** med pneumokockvaccin vaccineras med en dos PCV20(Prevenar 20/Apexnar).
- **Tidigare vaccinerad** med t ex PCV10(*Synflorix*), PCV13(*Prevenar 13*), PCV15(*Vaxneuvance*) och/eller PPV23(*Pneumovax*) vaccineras med en dos PCV20(Prevenar 20/Apexnar) minst ett år efter den senaste dosen.
- Personer med **aspleni/hypospleni** vaccineras med PCV20(*Prevenar 20/Apexnar*) följt av en dos PPV23 (*Pneumovax*) minst två månader efter PCV20-dosen (se också [Vaccination av vuxna inför eller efter splenektomi](#))
- Personer som genomgått **stamcellstransplantation** vaccineras enligt särskilt schema.

Ny dos/Revaccination

Personer med aspleni/hypospleni rekommenderas en ny dos av PPV23 (Pneumovax) vart femte år. (se också [Vaccination av vuxna inför eller efter splenektomi](#))

Nyttan med revaccination med PCV10/13/15/20 är inte säker men kan ibland efter individuell bedömning ges till de med mycket hög risk.

Referenser

[Folkhälsomyndighetens - Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper, uppdaterad 20240425.](#)

[Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vaccination i enlighet med det särskilda vaccinationsprogrammet för personer som ingår i riskgrupper \(HSLF-FS 2022:55\)](#)

[Barnläkarföreningen 2012 - Vårdprogram splenektomi - rekommendationer vid splenektomi och aspleni.](#)
